

บทที่ 1

บทนำ

แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศร่วมกับปัจจัยการผลิตชนิดอื่น ๆ โดยทำให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของพลเมือง นอกจากนี้เจ้าของแรงงานยังเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการนั้น ๆ ด้วย และถ้ามีผู้ใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ อย่างเต็มที่ก็จะทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นไปด้วยดี ดังนั้นค่าจ้างแรงงานซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของแรงงาน และเป็นต้นทุนส่วนสำคัญในการผลิตสินค้าและบริการของนายจ้าง ควรอยู่ในระดับที่เหมาะสมเพียงพอต่อการยังชีพของแรงงานพร้อมทั้งเป็นผลในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ

จากสนธิสัญญา เบาว์ริง ที่ประเทศไทยได้ทำกับประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. 2399 นั้น มีผลทำให้รัฐบาลไทยต้องเปิดประเทศทำการค้าอย่างเสรี ทำให้ปริมาณการส่งออกข้าวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศไทยซึ่งแต่เดิมมีการปลูกข้าวเพื่อบริโภคภายในประเทศเท่านั้น ได้เปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อการค้าอย่างสมบูรณ์ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวอย่างมากโดยมีชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายด้วยตลอดเวลา แต่การขยายตัวของการค้าข้าวถูกกำหนดโดยชนชั้นปกครองเป็นผู้คุมอำนาจที่มีผลต่อการกระจายผลลัพท์ทางเศรษฐกิจ ในลักษณะซึ่งชาวนาและกรรมกรตกเป็นผู้เสียเปรียบ ในขณะที่เจ้าของโรงสี พ่อค้าข้าวสาร พ่อค้าส่งออก และคนชั้นกลางอื่น ๆ รวมทั้งข้าราชการและนักการเมืองเป็นฝ่ายได้รับผลประโยชน์ (อภิชาติ พันธเสน และมนตรี เจนวิทย์การ, 2531) ซึ่งการพัฒนาในลักษณะเช่นนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นกลวิธีการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ มากกว่าการที่จะกระจายรายได้ที่เป็นธรรม

การพัฒนาในระยะต่อมาคือในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลเริ่มเข้ามามีบทบาทในการค้าข้าวโดยพยายามที่จะรักษาระดับราคาข้าวในประเทศไว้ให้ต่ำ ขณะเดียวกันเพื่อเพิ่มเงินตราต่างประเทศ รัฐบาลจึงใช้นโยบายการผูกขาดการค้าข้าวและในช่วงระยะเวลาต่อมารัฐบาลก็ยังมีมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการกตราคาผลผลิตทางการเกษตรให้อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ปรี่เมี่ยมข้าว ภาษีขาออก โควต้าส่งออก และข้าวสำรองซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่มีผลทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาต่ำเสมอมาและเมื่อราคาผลผลิตตกต่ำชาวไร่ ชาวนาไม่มีเงินเหลือพอที่จะออมไว้ ทำให้ขาดเงินทุนในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตนำไปสู่การเกิดภาวะหนี้สิน จึงต้องการมีบุตรมากเพื่อจะได้มีแรงงานไว้ใช้งานในการขยายการผลิตซึ่งเป็นการเพิ่มอุปทานแรงงานเป็นสาเหตุให้ค่าจ้างแรงงานในเมืองมีราคาถูกลง (นิพนธ์ พัวพงศกร, 2524)

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้เริ่มใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม โดยได้ส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภททดแทนการนำเข้า ซึ่งนโยบายนี้ได้มีการดำเนินไปจนถึงปี พ.ศ. 2515 และหลังจากนั้นรัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงกลวิธีการพัฒนาใหม่มาเป็นแบบการส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทการส่งออก ซึ่งความล้มเหลวของอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้านั้นสาเหตุที่สำคัญคือ ประเทศไทยมีขนาดเล็กจึงทำให้ตลาดภายในมีจำกัด และภายใต้ นโยบายนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นมากนักเนื่องจากวิทยาการที่ใช้ในการผลิตมีลักษณะที่ใช้ทุนเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง สาเหตุนี้เองมีผลทำให้ระดับค่าจ้างแรงงานไม่สูงขึ้นตามระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม นอกจากนี้อุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าก็ยังมิได้ลดการนำเข้าอย่างแท้จริง เพียงแต่เป็นการที่เปลี่ยนรูป โดยได้ชะลอการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคมาเป็นการนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบมากขึ้น จึงทำให้ขนาดของการขาดดุลการค้าของประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (ปราณี ทินกร, 2531) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของภาระหนี้นี้เป็นสาเหตุให้รัฐบาลต้องชะลอการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการ ซึ่งโดยปกติแล้วอัตราเงินเดือนของข้าราชการจะมีผลต่อระดับค่าจ้างโดยทั่วไป ดังนั้นความล่าช้าในการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการมีผลทำให้ระดับค่าจ้างโดยทั่วไปไม่เปลี่ยนแปลงในทางที่เพิ่มขึ้นมากนัก (นิพนธ์ พัวพงศกร, 2524)

จากปัญหาที่เกิดจากการส่งเสริมอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า รัฐบาลจึงได้นำนโยบายส่งเสริมการส่งออกมาใช้ตั้งแต่ปี 2515 ซึ่งมีผลทำให้มีการขยายตัวของผลผลิตในภาคหัตถอุตสาหกรรม แต่นโยบายนี้ก็ไม่ได้มีผลทำให้ระดับของค่าจ้าง โดยทั่วไปดีขึ้นแต่ประการใดเพราะว่าอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ใช้ปัจจัยทุนในการผลิตมากกว่าแรงงาน จึงมีผลทำให้การจ้างงานไม่เพิ่มขึ้นตามที่รัฐบาลได้มีเป้าหมายไว้ (ปราณี ทินกร, 2531)

ในปัจจุบันนี้เป็นระยะของการเร่งพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพื่อที่จะยกระดับการครองชีพของประชาชนทั่วประเทศให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยมุ่งที่จะให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้น การจ้างงานเพิ่มขึ้นและการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนถึงการอุปโภคบริโภคสูงขึ้น แต่ทางที่จะพัฒนาภาคเกษตรค่อนข้างจำกัดเพราะพื้นที่ทำกินมีจำกัด ไม่สามารถที่จะขยายได้มากขึ้นเหมือนกับอดีตที่ผ่านมา และการผลิตยังคงต้องอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องราคาผลผลิตไม่แน่นอน ซึ่งข้อจำกัดนี้เองทำให้แรงงานชนบทที่เคยประกอบอาชีพทางการเกษตรในไร่นาของครอบครัวต้องออกไปรับจ้างในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งในภาคอุตสาหกรรมก็มีแรงงานจากภาคเกษตรอยู่แล้วส่วนหนึ่งที่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเนื่องจากการว่างงานตามฤดูกาลหรือปัญหาทางด้านฐานะเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงของกำลังแรงงานในชนบทจากเกษตรกรที่ทำงานในไร่นาของตนเอง มาเป็นผู้รับจ้างทำงานในภาคอุตสาหกรรมนั้น กำลังแรงงานกลุ่มนี้กำลังประสบกับความเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพการทำงาน รายได้ และสภาพความเป็นอยู่ จากที่เคยเป็นมาในอดีตเป็นอย่างมาก ซึ่งค่าจ้างแรงงาน เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพที่สามารถนำไปใช้ในการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและครอบครัวได้ นอกจากนั้นเงินที่เหลือจากใช้จ่ายก็ยังเก็บออมไว้ใช้ในยามที่ตนเองและคนในครอบครัวป่วยไข้ ในปัจจุบันแม้ว่าจะมีกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำบังคับให้นายจ้างปฏิบัติตาม แต่มีนายจ้างอีกจำนวนมากที่หลีกเลี่ยง โดยจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าที่กฎหมายบังคับไว้ โดยมีเหตุผลว่าไม่มีเงินทุนพอที่จะจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายใน

การจ่ายค่าจ้างตามกฎหมาย หรือนายจ้างบางรายก็อ้างว่าประสิทธิภาพการทำงานของคนงานไร้ฝีมือ อยู่ในระดับต่ำ และยังมีนายจ้างอีกเป็นจำนวนมากเสนอให้พิจารณาผลประโยชน์พิเศษที่ทางโรงงานได้จัดให้แก่คนงาน เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย พาหนะรับส่ง ฯลฯ ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการคำนวณอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และจากการสำรวจค่าจ้าง รายได้ และชั่วโมงการทำงานของลูกจ้างในปี พ.ศ. 2528 ของกรมแรงงาน พบว่าหนึ่งในห้าของกิจการที่สำรวจจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดและส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก (คนงาน 5-9 คน) ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึง 44 เปอร์เซ็นต์ของโรงงานขนาดเล็กทั้งหมด (สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน, 2528)

วัตถุประสงค์ของการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำนั้น เพื่อเป็นหลักประกันไม่ให้นายจ้างเอารัดเอาเปรียบคนงานที่ไร้ฝีมือซึ่งไม่มีอำนาจในการต่อรอง แต่อดีตที่ผ่านมาปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ ไม่ได้ได้รับความสนใจจากรัฐบาลเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะว่ารัฐบาลเกรงจะกระทบกระเทือนการส่งเสริมการลงทุนภาคอุตสาหกรรม หรืออาจเป็นเพราะการขาดแคลนข้อมูลค่าจ้าง ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์แรงงานให้เป็นปัญหาใหญ่สำหรับงานวิจัยด้านแรงงานในประเทศไทย (นิพนธ์ พัวพงศกร, 2524 และ Narongchai Akrasanee and Siri - Laksana Chutikul, 1977) และในขณะที่คนงานส่วนหนึ่งได้รับค่าจ้างต่ำกว่ากฎหมาย แต่กลับมีคนงานอีกกลุ่มเรียกร้องให้มีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เพราะจะได้ใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่สูงขึ้นเป็นฐาน ในการปรับค่าจ้างของตน ซึ่งภาวะเช่นนี้เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำตลอดมา ดังนั้นเพื่อจะส่งเสริมให้เกิดความสงบสุขในโรงงานอุตสาหกรรมได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงควรที่จะศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราค่าจ้างแรงงาน เพื่อที่รัฐจะได้กำหนดนโยบายในด้านค่าจ้าง ได้เหมาะสมขึ้น

โดยสรุปแล้วปัญหาการจ้างงานที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปที่เป็นปัญหาหลักก็คือ ปัญหาสภาพการทำงานและสวัสดิการของคนงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาโรงงานหรือนายจ้างจำนวนไม่น้อยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ทำให้เกิดปัญหาระหว่างนายจ้างกับคนงาน และ

นายจ้างกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ควบคุมกำกับให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมาย ฉะนั้นการรู้จักลักษณะ และปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราค่าจ้างโดยทั่วไป จะเป็นประโยชน์กับรัฐในการดำเนินนโยบาย เพื่อส่งเสริมให้โรงงาน หรือนายจ้างที่ยังจ่ายค่าจ้างต่ำกว่ากฎหมายกำหนดให้จ่ายสูงขึ้นมาเท่า เทียมกับที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่อไป ซึ่งเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง นอกเหนือไปจากการบังคับ ควบคุมดูแลที่ทำอยู่ตามปกติ

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ด้วยปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสามารถกำหนดวัตถุประสงค์หลักของ การศึกษาได้ดังนี้คือ "เพื่อศึกษาสภาพการทำงานและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อค่าจ้างแรงงานใน โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยเน้นหนักที่คนงานฝ่ายผลิตระดับลูกมือหรือกรรมกรซึ่งเป็นผู้ที่ ได้รับค่าจ้างอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้ผลการศึกษาที่ได้เป็นแนวทางในการยกระดับความเป็นอยู่ ของคนงานเหล่านี้ให้ดีขึ้น" และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องศึกษาถึงรายละเอียดใน 2 ประเด็น คือ

1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาพการทำงานและ โครงสร้างสวัสดิการที่โรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ จัดให้แก่คนงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสวัสดิการด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย และการป้องกันอุบัติเหตุ

2. ศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน สำหรับโรงงาน อุตสาหกรรมในจังหวัดสุโขทัย โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างอัตราค่าจ้างกับตัวแปรอธิบายความ แตกต่างในค่าจ้าง เช่น ขนาดของการจ้างงาน ลักษณะการประกอบการ และคุณสมบัติส่วนบุคคลของคนงาน เป็นต้น

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ได้จำกัดขอบเขตโดยศึกษาเฉพาะกรณีการจ้างงานในคนงานฝ่ายผลิตระดับลูกมือหรือกรรมกรในจังหวัดสุโขทัย โดยที่คนงานหรือกรรมกรนั้นหมายถึงคนงานประเภทที่ทำงานตามคำสั่งและใช้กำลังกายในการทำงาน

1.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวม

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีทั้งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)

ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการค้นคว้ารายงานสถิติต่าง ๆ เช่น รายงานการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร และรายงานสำมะโนประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานการสำรวจโครงสร้างค่าจ้างแรงงานในประเทศไทยของกรมแรงงานและธนาคารแห่งประเทศไทย สถิติแรงงานของกรมแรงงาน และสถิติการจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ โดยใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มตัวอย่างง่าย (simple random sampling) โดยอาศัยบัญชีรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุโขทัยเป็นหลักในการคัดเลือกตัวอย่าง ซึ่งได้คัดเลือกรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่มีทั้งหมด 644 โรงงาน โดยแยกโรงงานเป็น 3 ขนาด ตามมาตรฐานของกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม คือ ขนาดเล็ก (การจ้างงานไม่เกิน 50 คน) ขนาดกลาง (การจ้างงานมากกว่า 50 คน แต่ไม่เกิน 200 คน) และขนาดใหญ่ (การจ้างงานมากกว่า 200 คนขึ้นไป) ในแต่ละขนาดได้แบ่งตามประเภทอุตสาหกรรมและนำรายชื่อโรงงานใส่กล่องตามขนาดโรงงานและประเภทอุตสาหกรรม จากนั้นจับรายชื่อโรงงานขึ้นมาเพื่อให้ได้คนงานใน

แต่ละขนาดและประเภทอุตสาหกรรมประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ การเก็บข้อมูลผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการออกแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งจะสัมภาษณ์เฉพาะนายจ้างที่โรงงานถูกคัดเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างเท่านั้น ข้อมูลที่ได้นี้นำมาตรวจสอบความถูกต้องจากแหล่งอื่น ๆ อีกด้วย เช่น จากการสัมภาษณ์คนงานในโรงงาน เป็นต้น

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการทำงาน ค่าจ้างแรงงาน และสวัสดิการ ในภาคอุตสาหกรรมประเภทโรงงานของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งยังไม่มีข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการใช้สอยอยู่เลย
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับค่าจ้างและสวัสดิการ หรือปรับปรุงกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรมในต่างจังหวัด

1.5 สภาพทั่วไปของจังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน

ที่ตั้ง

จังหวัดสุโขทัยอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามระยะทางหลวงแผ่นดินประมาณ 440 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	เขตอำเภอศรีสัชนาลัยติดต่อกับอำเภอวังชิ้น และอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ และอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	เขตอำเภอทองไทรและอำเภอศรีรีมาศ ติดต่อกับอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศตะวันออก เขตอำเภอกงไกรลาศ อำเภอศรีนคร และอำเภอสวรรคโลก ติดต่อกับ
อำเภอพรมพิราม อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอนิซัย
จังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศตะวันตก เขตอำเภอบ้านด่านลานหอยและอำเภอทุ่งเสลี่ยม ติดต่อกับอำเภอเมือง
ตาก จังหวัดตาก และอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ขนาด

จังหวัดสุโขทัยมีเนื้อที่ประมาณ 6,840.981 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ
4,275,613.10 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่ว ๆ ไปของจังหวัดสุโขทัยนั้น พื้นที่ตอนเหนือเป็นที่ราบสูงมีภูเขาเป็น
พืดยาวมาทางทิศตะวันตก พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบและตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำยมซึ่งมีต้นน้ำ
อยู่ที่สันเขาผีปันน้ำ จังหวัดแพร่ ไหลผ่านจากทางเหนือลงใต้ โดยผ่านพื้นที่อำเภอศรีสัชชาลัย
อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีสำโรง อำเภอเมืองสุโขทัย และอำเภอกงไกรลาศ เป็นระยะ
ทางประมาณ 170 กิโลเมตร ไปบรรจบกับแม่น้ำน่าน ที่อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
เกษตรกรรมส่วนใหญ่ของจังหวัดสุโขทัยอาศัยลำนํ้ายมนี้เป็นแหล่งสำคัญในการประกอบอาชีพ จังหวัด
สุโขทัยมีภูเขาเตี้ย ๆ หลายลูก ในท้องที่อำเภอศรีสัชชาลัย อำเภอศรีสำโรง อำเภอบ้านด่าน
ลานหอย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม

ประชากร

ชาวสุโขทัยส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวไทยดั้งเดิมที่อยู่ในแคว้นสุพรรณภูมิ และส่วนใหญ่มักเป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทยจะมีคนต่างด้าวอาศัยอยู่บ้างก็แต่ในตัวเมือง ซึ่งมักเป็นคนจีน มีอาชีพค้าขาย นอกจากนี้ยังมีชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นชาวไทยภูเขาคู่เขาเผ่ากะเหรี่ยง แม้ว เข้า และลีซออาศัยอยู่เขตตำบลบ้านแก่งและตำบลแม่สัว อำเภอศรีสัชชนาลัย จำนวน 13 หมู่บ้าน 393 หลังคาเรือน 465 ครอบครัว เป็นชาย 1,302 คน เป็นหญิง 1,319 คน รวมเป็นจำนวน 2,621 คน

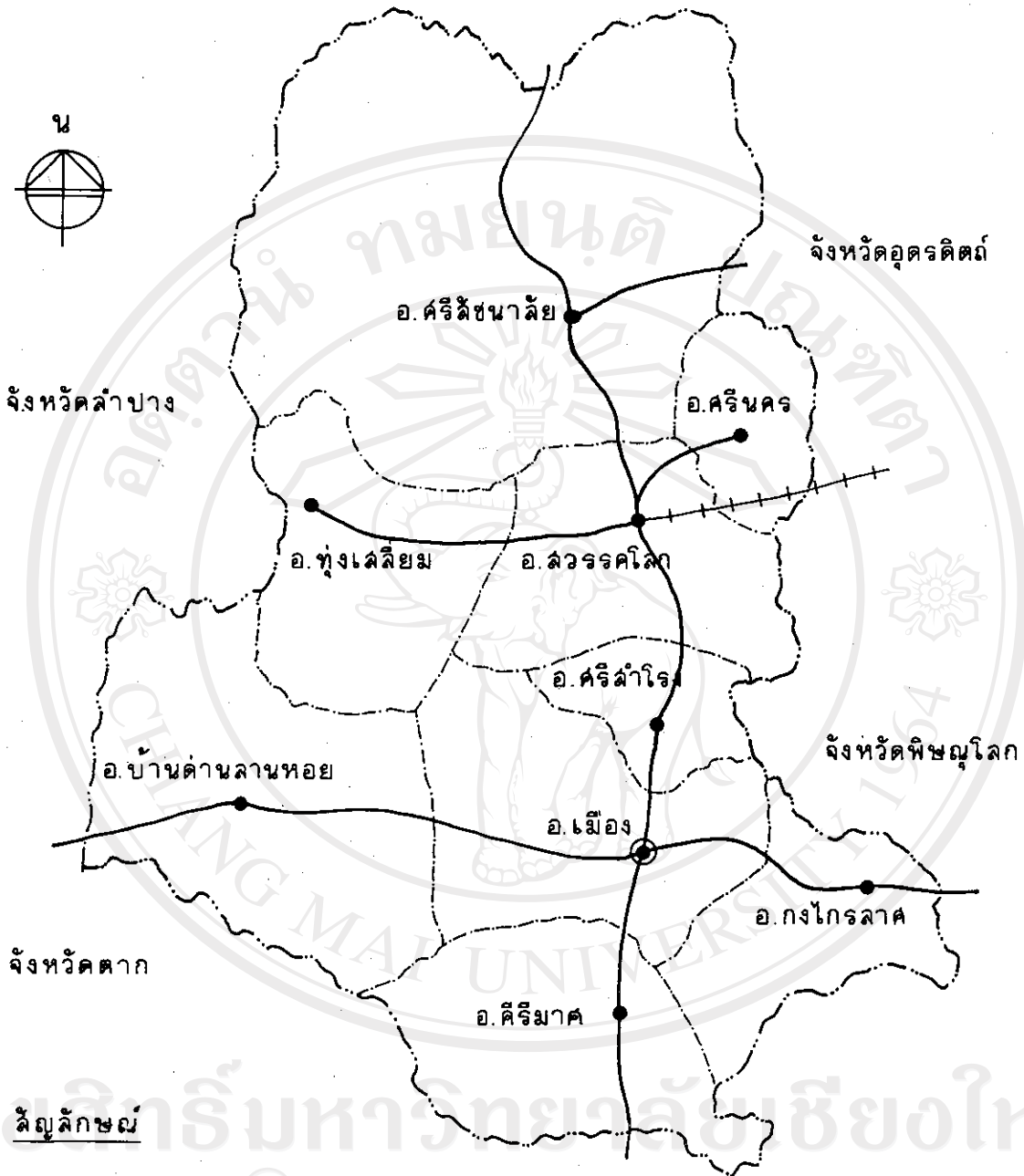
จำนวนประชากรรวมของจังหวัดสุโขทัย เมื่อเดือนธันวาคม 2532 จำนวน 590,080 คน เป็นชาย 291,597 คน เป็นหญิง 298,483 คน อัตราการเกิดคิดเป็นร้อยละ 1.21 อัตราการตายคิดเป็นร้อยละ 0.43 อัตราการเพิ่มของประชากรคิดเป็นร้อยละ 0.78 และความหนาแน่นของประชากรทั้งจังหวัดเท่ากับ 89 คนต่อตารางกิโลเมตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

จังหวัดแพร่

สัญลักษณ์

- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- ถนนลาดยาง
- ++ ทางรถไฟ
- ◎ ที่ตั้งจังหวัด
- ที่ตั้งอำเภอ

รูปที่ 1 แผนที่จังหวัดสุโขทัย

1.6 การบริการโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดสุโขทัย

การคมนาคม

การเดินทางเข้าสู่จังหวัดสุโขทัย ทางรถยนต์มีสองทางคือตามทางหลวงหมายเลข 1 ผ่านจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 101 ผ่านอำเภอพรานกระต่าย อำเภอคีรีมาศ ระยะทาง 440 กิโลเมตร และเส้นทางที่ 2 คือตามทางหลวงหมายเลข 1 ผ่านจังหวัดนครสวรรค์ พิษณุโลก เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 12 (ถนนสิงห์วัฒน์) ระยะทาง 430 กิโลเมตร นอกจากนี้สามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดสุโขทัยโดยทางรถไฟสายเหนือไปลงที่สถานีรถไฟของจังหวัดพิษณุโลกแล้วนั่งรถยนต์ประจำทางไปสุโขทัยอีก 58 กิโลเมตร หรือทางเครื่องบินมีเที่ยวบิน บตท. จากตอนเมือง ไปลงที่สนามบินจังหวัดพิษณุโลกทุกวัน

การไฟฟ้า

การไฟฟ้าเป็นบริการสาธารณูปโภค และจำเป็นต่อการครองชีพตลอดจนกิจกรรมอาชีพ และการลงทุนทางธุรกิจภายในจังหวัดเป็นอย่างมาก ปัจจุบันการไฟฟ้าจังหวัดสุโขทัยซื้อกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย และจำหน่ายให้กับประชาชนในจังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด ในปี 2529 มีหมู่บ้านที่ใช้ไฟฟ้า 443 หมู่บ้าน จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 53,064 ราย ปี 2530 เพิ่มขึ้น 494 หมู่บ้าน 59,016 ราย ในปี 2531 เพิ่มขึ้น 518 หมู่บ้าน 64,505 ราย ในปี 2532 มีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นดังนี้

มีผู้ใช้ไฟฟ้า	70,665	ราย
มีรายได้เดือนละ	10,985,839.06	บาท
มีรายจ่ายเดือนละ	9,823,605.87	บาท
จำนวนหมู่บ้านที่มีกระแสไฟฟ้าใช้	582	หมู่บ้าน

การประปา

การประปาสุโขทัย การประปาส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ดำเนินการผลิต การจำหน่ายน้ำและให้บริการในด้านธุรกิจประปา ให้เป็นไปตามนโยบายของทางรัฐบาลที่จะให้ประชาชนมีน้ำสะอาดสำหรับบริโภค อุปโภค ซึ่งในปัจจุบันการประปาสุโขทัยมีจุดให้บริการ 3 แห่ง กล่าวคือ บริเวณที่ทำการประปา บริเวณโรงสูบน้ำกรองน้ำปากแคว และสถานีจำหน่ายน้ำเมืองเก่า ตลอดถึงการจำหน่ายน้ำภายในเขตเทศบาลเมืองเขตสุขาภิบาลเมืองเก่า และบริเวณใกล้เคียงของทั้งสองเขต

อัตราการกำลังผลิตของ โรงกรองน้ำตามรูปแบบจำนวน 330 ม.³/ชม. ผลิตได้จริง 330 ม.³/ชม.

ข้อมูลปี 2532	ผู้ใช้น้ำสุทธิ	จำนวน	5,131 ราย
	ติดตั้งให้ผู้ใช้น้ำรายใหม่	จำนวน	447 ราย
	ปริมาณน้ำผลิต	จำนวน	264,673 ม. ³ /เดือน
	ปริมาณน้ำจำหน่าย	จำนวน	117,341 ม. ³ /เดือน

การสื่อสาร

การโทรศัพท์ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย มีโครงการขยายเลขหมายไปยังอำเภอต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ตลอดจนให้บริการโทรศัพท์ทางไกลระดับตำบลโดยให้มีโทรศัพท์ใช้ทุกตำบลในโครงการปี พ.ศ. 2527-2535

ผลงานความก้าวหน้าในระยะที่ผ่านมา

1. อำเภอศรีสัชชนาลัย	จำนวน	4 เลขหมาย
2. อำเภอศรีนคร	จำนวน	2 เลขหมาย
3. อำเภอทุ่งเสลี่ยม	จำนวน	6 เลขหมาย
4. อำเภอศรีสำโรง	จำนวน	7 เลขหมาย

5. อำเภอองไทรลาค	จำนวน 3 เลขหมาย
6. อำเภอศรีรีมาศ	จำนวน 3 เลขหมาย
7. อำเภอบ้านด่านลานหอย	จำนวน 3 เลขหมาย
8. อำเภอเมืองสุโขทัย	จำนวน 40 เลขหมาย
9. อำเภอสวรรคโลก	จำนวน 18 เลขหมาย

การไปรษณีย์โทรเลข ปัจจุบันมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขของการสื่อสารแห่งประเทศไทยภายในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 12 แห่ง เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในด้านนี้อยู่ทั่วทุกพื้นที่ของจังหวัด การสื่อสารแห่งประเทศไทยมีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งจะปรับปรุงบริการด้านคมนาคมให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และเปิดขยายกิจการด้านคมนาคมบางอย่างเข้าสู่ชนบทในท้องที่ห่างไกลความเจริญ

1.7 สภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัดสุโขทัย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสุโขทัย ในปี 2532 มีมูลค่า 7,721.1 ล้านบาท การผลิตที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ สาขาการเกษตร มีมูลค่า 2,724 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของทั้งจังหวัด โดยเฉพาะด้านกิจกรรมทำรายได้ให้จังหวัดคิดเป็นเงิน 2,402 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.1 สาขาการค้าส่งและค้าปลีก มีสัดส่วนร้อยละ 20.1 เป็นมูลค่าเท่ากับ 1,615 ล้านบาท ด้านอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 6.9 เป็นมูลค่าเท่ากับ 536.6 ล้านบาท รายได้ต่อหัวประชากรเท่ากับ 13,861 บาท

อาชีพที่สำคัญคือสาขาการเกษตร ประชากรร้อยละ 58.5 มีอาชีพทางภาคการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ทำประมง รองลงมาคือบริการและพาณิชย์กรรม ซึ่งได้แก่การค้าขายสินค้าที่ได้จากผลิตผลทางการเกษตร มี ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพด ยาสูบ ผลิตภัณฑ์หินอ่อน ชินดินจกของศรีสัชชาลัย เป็นต้น

สำหรับอาชีพการอุตสาหกรรมจากข้อมูลการจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุโขทัย ชี้ให้เห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสุโขทัยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และอุตสาหกรรมที่สนับสนุนการประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าว โรงงานทึบฝ้าย โรงงานบริการที่เกี่ยวกับเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ทางการเกษตร โรงกลึงเชื่อมอ็อกโลหะ โรงเลื่อยจักรและโรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ด้วยไม้ เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2532 โรงงานที่ได้รับอนุญาตถูกต้องตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2512 มีอยู่ 644 โรงงาน ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้กระจายไปยังอำเภอต่าง ๆ ตามการพึ่งพาวัตถุดิบ แรงงาน และความสะดวกในการขนส่ง โดยมีการกระจุกตัวอยู่ที่ตำบลธานี อำเภอเมือง และตำบลเมือง อำเภอสวรรคโลก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก เงินทุนเฉลี่ย 1,332,981 บาท และการจ้างงานประมาณโรงงานละ 5 คน (รายละเอียดโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละอำเภอดูภาคผนวก ก) ดังนั้นหากโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้พัฒนาให้เติบโตขึ้นก็จะสามารถขยายบทบาทในด้านการรองรับแรงงานจากเขตชนบทได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังจะก่อประโยชน์สำหรับชนบทในด้านการเกษตร ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญของโรงงานอุตสาหกรรมหลายประเภท

แนวทางในการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมนั้นต้องพิจารณาทั้งฝ่ายผู้ประกอบการ หรือนายจ้างและฝ่ายคนงาน เพราะนายจ้างจะเป็นฝ่ายกำหนดปัจจัยที่ทำงานร่วมกับคนงาน เช่น เครื่องจักร ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตของคนงาน และรายได้ของโรงงานด้วย ส่วนฝ่ายคนงานจะเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการทำงานร่วมกับปัจจัยการผลิตชนิดอื่น ๆ ซึ่งอาจจะต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางทักษะ ประสบการณ์ และการศึกษา เพื่อที่จะทำให้ได้รับค่าตอบแทนในการทำงานเพิ่มขึ้น รวมทั้งสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายคนงานจะมีส่วนในการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค่าจ้างแรงงาน สวัสดิการ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดสุโขทัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางที่จะใช้ส่งเสริมความสงบสุขในโรงงานอุตสาหกรรม จะเป็นประโยชน์ต่อนายจ้างในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และเป็นประโยชน์ต่อคนงานที่มีโอกาสได้รับการปรับปรุงอัตราค่าจ้างตามความเหมาะสมต่อไป